

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee
Rahukohtu 3
Tallinn
15161, Harju maakond

Teie 24.08.2026 nr RK/26-0932/-1K

Meie 07.09.2026 nr 1.2-3/2053-2

Kooskõlastuskiri taustakontrolli teenuse nõuete eelnõule

Kooskõlastame Vabariigi Valitsuse määruse „Taustakontrolli teenuse nõuded“ eelnõu järgmiste märkusega.

I Taustakontrolli tegemine enne töö- või muu lepingu sõlmimist

Eelnõu seletuskirja § 2 lõike 1 kohta antud selgituse kohaselt hõlmab taustakontrolli kohustus ka töökohale kandideerivaid isikuid ning taustakontrolli teenus võimaldab kontrollida nende karistatuse andmeid sõltumata töötamise registrisse kantud andmetest. Eelnõu normitektist ei tulene selline võimalus siiski piisavalt selgelt.

Eelnõu § 2 lõikes 1, § 3 lõikes 1, § 5 lõikes 1 ja § 6 lõikes 4 kasutatakse läbivalt sõnastust „ülesannet täitev isik“, mis võib jätta mulje, et taustakontrolli saab teha üksnes isiku suhtes, kellel on elutähtsa teenuse osutaja või tema lepingupartneriga juba töö- või muu lepinguline suhe. Samuti seostatakse eelnõu § 6 lõikes 3 ja selle kohta antud selgituses taustakontrolli teenuse kasutamine töötamise registrisse kantud andmetega. Seega ei ole eelnõu regulatsioon ja seletuskirjas kirjeldatud teenuse toimimine omavahel üheselt kooskõlas. Õigusselgusetus võib praktikas viia olukorrani, kus elutähtsa teenuse osutaja või tema lepingupartner peab esmalt sõlmima isikuga lepingu ja registreerima töötamise ning saab alles seejärel kontrollida, kas isikule võib kriisilukorra ja riigikaitse seaduse § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesande usaldada. Negatiivse kontrollitulemuse korral tuleks hakata juba sõlmitud lepingut lõpetama. Selline korraldus tekitaks põhjendamatut halduskoormust ega toetaks taustakontrolli ennetavat eesmärki.

Palume täiendada eelnõu normiteksti selliselt, et taustakontrolli teenust oleks sõnaselgelt võimalik kasutada ka enne töö- või muu lepingu sõlmimist isiku suhtes, kellele kavatsetakse anda kriisilukorra ja riigikaitse seaduse § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesanne. Võimalus tuleks piiritleda üksnes selliste kandidaatidega, kellele vastava ülesande andmist tegelikult kavandatakse. Täiendava kaitsemeetmena võib ette näha, et kandidaati teavitatakse enne päringu tegemist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taustakontrolli eesmärgist, ulatusest ja tagajärgedest ning ta kinnitab teavituse saamist. Karistusandmete töötlemise õiguslik alus peab seejuures tulenema üheselt õigusaktist endast.

Näiteks võiks asjakohastes sätetes kasutada sõnastust „kriisilukorra ja riigikaitse seaduse § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesannet täitev või täitma asuv isik“ ning sätestada eraldi taustakontrolli tegemise tingimused enne lepingu sõlmimist.

II KORKS-i õiguslik alus lepingupartneri töötaja osas

Palume täiendavalt hinnata, kas tööle kandideeriva isiku karistusandmete kontrollimiseks tuleneb KORKS-ist piisavalt selge õiguslik alus. KORKS § 85 lõigetes 3 ja 4 kasutatakse

sõnastust „isik, keda usaldatakse täitma“ või „isik, kes asub täitma“ kindlaksmääratud ülesannet, ning lõikes 11 laiendatakse regulatsiooni elutähtsa teenuse osutaja lepingupartneri töötajale. Eriti lepingupartneri tööle kandideeriv isik ei pruugi seetõttu kuuluda seaduses sätestatud isikute ringi. Samas hõlmab direktiivi (EL) 2022/2557 artikli 14 lõike 1 punkt c sõnaselgelt isikuid, kelle töölevõtmist tundlikule ametikohale kaalutakse. Kui kandidaatide kontrollimise õigus ei tulene KORKS-ist üheselt, ei ole isikute ringi võimalik laiendada üksnes rakendusmäärusega ning kaaluda tuleb KORKS §-de 85 ja 134 täpsustamist.

III Kasutaja identifitseerimine

Eelnõu § 5 lõige 3 sätestab üksnes teenuse kasutaja identifitseerimise autentimise teenuse kaudu. Isiku autentimine ei tõenda aga veel seda, et tal on päringu tegemise ajal kehtiv volitus konkreetse elutähtsa teenuse osutaja nimel tegutsemiseks. Seletuskirja kohaselt kontrollitakse lisaks kasutaja autoriseeritust tsiviiltoetuse registri ja keskse volituste haldamise süsteemi kaudu. Palume sätestada ka volituse olemasolu ja kehtivuse kontrollimine määruse normitektis.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karmen Joller
sotsiaalminister

Nele Labi
nele.labikristella.kukk@sm.ee

Kristella Kukk
kristella.kukk@sm.ee